

Europos
Komisija

EUROPOS SĄJUNGOJE GYVENANČIŲ JUNGTINĖS KARALYSTĖS PILIEČIŲ TEISĖS „BREXIT’O“ BE SUSITARIMO ATVEJU

2019 m. kovo mėn.

Esu Jungtinės Karalystės pilietis, gyvenantis ES valstybėje narėje. Ar Jungtinei Karalystei išstojus iš ES tebeturėsiu teisę gyventi Europos Sąjungoje?

Visos ES valstybės narės rengia priemones, kuriomis būtų užtikrinta, kad Jungtinės Karalystės piliečiai, kurie išstojimo dieną teisėtai gyvena jų teritorijose, ir toliau būtų laikomi teisėtai ten gyvenančiais.

Tačiau, Jungtinei Karalystei išstojus iš ES, Jungtinės Karalystės piliečiai nebebus ES piliečiai ir taps trečiosios šalies piliečiais. Todėl jums iš principo nebebus taikomos ES laisvo judėjimo taisyklės.

Tai reiškia, kad, pavyzdžiui, net jei turite teisę nuolat gyventi vienoje valstybėje narėje, tai nesuteikia jums teisės persikelti į kitą valstybę narę ir ten gyventi.

Jūsų, kaip trečiosios šalies piliečio, teisės gyventi šalyje bus nustatytos nacionalinės teisės aktais ir ES direktyvomis dėl teisėtai imigracijos. (Taip pat žr. tolesnį klausimą.)

Ko, kaip Jungtinės Karalystės pilietis, turėčiau imtis, jei noriu toliau gyventi Europos Sąjungoje?

Kad turėtumėte teisėtą buvimo ir teisės dirbti valstybėje narėje įrodymą, visos valstybės narės turėtų būti pasirengusios išduoti leidimo gyventi valstybėje narėje dokumentus. Šie dokumentai gali būti laikini ir skirti pirminiam pereinamajam laikotarpiui, tačiau palaipsniui jie turėtų būti pakeisti vienodo ES formato leidimo nuolat gyventi valstybėje narėje dokumentais. Tačiau gali būti, kad norėdami gauti tokį dokumentą turėtumėte imtis tam tikrų administracinių veiksmų, priklausomai nuo valstybės narės, kurioje gyvenate, pasirinktos pozicijos. Nuolat atnaujinamą konkrečių valstybių narių priemonių apžvalgą galima rasti Europos Komisijos [svetainėje, skirtoje pasirengti „Brexit’ui“](#)¹.

Jei valstybėje narėje teisėtai gyvenote penkerius metus ar ilgiau ir atitinkate kitas su tuo susijusias sąlygas, galite prašyti ilgalaikio gyventojų statuso². Jei ES valstybėje narėje gyvenote trumpiau negu penkerius metus, į reikalaujamus penkerius metus dauguma valstybių narių įskaičiuos teisėtą buvimo toje valstybėje narėje laikotarpius. Gali būti, kad kai kurios valstybės narės prašymus išduoti tokius leidimo gyventi valstybėje narėje dokumentus priims dar iki išstojimo dienos.

¹ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/residence-rights-uk-nationals-eu-member-states_en

² Tarybos direktyva 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso. Atkreipkite dėmesį į tai, kad ši direktyva netaikoma Airijoje ir Danijoje.

Koks bus ES valstybėje narėje gyvenančių mano, kaip Jungtinės Karalystės piliečio, šeimos narių, kurie nėra ES piliečiai³, statusas?

Jūsų šeimos nariai, kurie nėra ES piliečiai, negalės naudotis teisėmis, kuriomis jie naudojosi pagal ES laisvo judėjimo taisykles⁴. Jie negalės naudotis ES laisvo judėjimo teisėmis, net jei iki išstojimo dienos pagal ES laisvo judėjimo direktyvą turėjo teisę nuolat gyventi valstybėje narėje. Jų statusas bus nustatytas nacionalinės teisės aktais ir ES taisyklėmis dėl šeimos susijungimo⁵.

Kontrolinis sąrašas Jungtinės Karalystės piliečiams ir jų šeimos nariams, kurie nėra ES piliečiai

- Jei dar nesate to padarę, turėtumėte **užsiregistruoti** valstybės narės, kurioje gyvenate, **nacionalinėje institucijoje**⁶, kad gautumėte registracijos liudijimą (Jungtinės Karalystės piliečiams) arba leidimo gyventi valstybėje narėje kortelę (šeimos nariams iš trečiųjų šalių).
- **Pasidomėkite priemonėmis, kurių imasi jūsų gyvenamosios vietos valstybė narė, siekdama užtikrinti teisėtai joje gyvenančių Jungtinės Karalystės piliečių (ir jų šeimos narių) teises toliau joje gyventi**, ir tų priemonių įgyvendinimo tvarkaraščiu. ES valstybių narių vykdomo pasirengimo priemonių apžvalgą galima rasti Europos Komisijos [svetainėje, skirtoje pasirengti „Brexit’ui“](#)⁷. Jei reikia daugiau informacijos, kreipkitės į savo gyvenamosios vietos valstybės narės atitinkamas [nacionalines institucijas](#).
- **Pasirūpinkite, kad jums būti išduoti teisę gyventi valstybėje narėje patvirtinantys dokumentai**, kai tik atitinkamos nacionalinės institucijos pradės juos išduoti. Šiuos dokumentus svarbu turėti keliaujant į užsienį.

Kokios bus mano, kaip Jungtinės Karalystės piliečio, teisės dirbti ir turėti socialinę apsaugą ES valstybėje narėje?

„Brexit’o“ be susitarimo atveju jūs ir jūsų šeimos nariai negalėsite naudotis teisėmis, kurias turėjote pagal ES laisvo judėjimo taisykles, kai Jungtinė Karalystė buvo ES valstybė narė. Jūsų padėtis bus reglamentuojama ES taisyklėmis dėl trečiųjų šalių piliečių ir atitinkamos ES valstybės narės nacionalinėmis taisyklėmis. Nors padėtis įvairiose valstybėse narėse bus skirtinga, daugelis valstybių narių rengiasi pagal nacionalinės teisės aktus Jungtinės Karalystės piliečiams tam tikrą laikotarpį suteikti lengvatinį statusą. Jei suteikti lengvatinio statuso nebus numatyta, kad galėtumėte toliau gyventi ir dirbti ES valstybėje narėje, turėsite atitikti Europos Sąjungos ir nacionalinėje teisėje nustatytas konkrečias sąlygas dėl trečiųjų šalių piliečių. Jūsų socialinės apsaugos teisės taip pat gali pasikeisti.

Daugiau informacijos apie ES ir nacionalines teisėtos migracijos taisykles, ES valstybėse narėse taikomas trečiųjų šalių piliečiams, galima rasti [Europos Komisijos svetainėje](#)⁸ ir [ES imigracijos portale](#)⁹.

³ Tai yra šeimos nariai, kurie yra arba Jungtinės Karalystės, arba kitos trečiosios šalies piliečiai.

⁴ Pagal ES laisvo judėjimo taisykles Jungtinės Karalystės piliečių šeimos nariai, kurie nėra ES piliečiai, teisę po išstojimo dienos gyventi priimančiojoje valstybėje narėje gali išlaikyti vienu atveju: jei iki išstojimo dienos jų teisė gyventi valstybėje narėje buvo atsieta nuo Jungtinės Karalystės piliečio (tuomet buvusio ES piliečiu) teisės ir dabar yra nepriklausoma teisė gyventi valstybėje narėje. Tai įmanoma mirus Jungtinės Karalystės pilietybę turinčiam šeimos nariui arba nutraukus santuoką.

⁵ Tarybos direktyva 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą.

⁶ https://europa.eu/youreurope/citizens/national-contact-points/lithuania/index_lt.htm

⁷ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/residence-rights-uk-nationals-eu-member-states_en

⁸ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/legal-migration_en

⁹ <https://ec.europa.eu/immigration>

Jungtinės Karalystės piliečiams Europos Sąjungoje rekomenduojama:

- iš valstybės narės, kurioje gyvenama, institucijų paprašyti informacijos apie taisykles ir procedūras, kuriomis vadovaujantis būtų galima toliau gyventi ir dirbti toje valstybėje narėje;
- pasirūpinti darbo, gyvenimo, studijų ir mokesčių mokėjimo laikotarpių valstybėje narėje, kurioje gyvenama, įrodymais;
- nedelsiant kreiptis dėl laikino ar nuolatinio imigracijos statuso suteikimo pagal nacionalines imigracijos taisykles.

Daugiau informacijos pateikiama [klausimuose apie Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos, jei nebus ratifikuotas Susitarimas dėl išstojimo, pasekmes ir atsakymuose į juos](#)¹⁰.

Koks bus mano statusas, jei esu ir Jungtinės Karalystės, ir ES valstybės narės pilietis?

Jei turite dvigubą Jungtinės Karalystės ir ES valstybės narės pilietybę, tai ir toliau būsite ES pilietis, nes turite ES valstybės narės pilietybę. Pagal ES laisvo judėjimo taisykles išlaikysite visas teises laisvai judėti ir gyventi valstybėje narėje.

Pavyzdys. Jei esate dvigubą Jungtinės Karalystės ir Ispanijos pilietybę turintis asmuo, studijuojantis Prancūzijoje, tai ir po išstojimo dienos pagal ES laisvo judėjimo taisykles toliau galėsite naudotis teise gyventi ir studijuoti Prancūzijoje, nes vis dar esate ES pilietis.

Koks bus mano statusas, jei esu ES valstybėje narėje gyvenantis Jungtinės Karalystės pilietis ir ES piliečio šeimos narys?

Tai priklauso nuo to, ar ES pilietis, kurio šeimos narys esate (pvz., jūsų sutuoktinis), gyvena valstybėje narėje, kurios pilietybę turi.

ES pilietis, gyvenantis valstybėje narėje, kuri nėra jo pilietybės šalis, yra judus ES pilietis. Jei esate judaus ES piliečio šeimos narys, tai pagal ES laisvo judėjimo taisykles turėsite teises, susijusias su judaus ES piliečio teisėmis¹¹.

Pavyzdys. Jungtinės Karalystės pilietis yra vedęs Čekijos pilietę. Abu sutuoktiniai iki išstojimo dienos dirbo Vokietijoje ir pagal ES laisvo judėjimo direktyvą kiekvienas savo vardu turėjo teisę gyventi šalyje. Po išstojimo dienos Jungtinės Karalystės pilietis gali likti ir toliau dirbti valstybėje narėje kaip bet kuris kitas judaus ES piliečio šeimos narys, kuris nėra ES pilietis.

Tam tikromis aplinkybėmis tokios pat sąlygos gali būti taikomos ir valstybėje narėje, kurios pilietybę turi ES pilietis, jei tas ES pilietis ten grįžo iš kitos valstybės narės, kurioje gyveno.

Tačiau jei esate ES piliečio, kuris turi valstybės narės, kurioje jūs gyvenate, pilietybę ir kuris niekada nesinaudojo laisvo judėjimo teisėmis (t. y. nejudaus ES piliečio), šeimos narys, tai teisių pagal ES laisvo judėjimo taisykles neturėsite. Jūsų teisės bus nustatytos ES ir nacionalinės teisės aktais dėl imigracijos.

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/contingency-qanda_en.pdf

¹¹ Šeimos ryšiai su Jungtinės Karalystės piliečiu jau turėjo būti nustatyti ES piliečiui gyvenant kitoje valstybėje narėje.

Ar kaip ES valstybėje narėje gyvenantis Jungtinės Karalystės pilietis vis dar galėsiu balsuoti ir būti kandidatu vietos rinkimuose?

Nuo išstojimo dienos teisės balsuoti valstybės narės, kurioje gyvenate, vietos rinkimuose pagal ES teisę nebeturėsite.

Ar trečiųjų šalių piliečiai gali dalyvauti vietos rinkimuose ir kokiomis sąlygomis, sprendžia pačios ES valstybės narės. Taigi valstybė narė, kurioje gyvenate, gali nuspręsti jums suteikti teisę dalyvauti rinkimuose, tą nustatydamą visų trečiųjų šalių piliečiams arba remdamasi abipusiškumo principu. Ar turite teisę balsuoti valstybės narės, kurioje gyvenate, vietos rinkimuose, turėtumėte išsiaiškinti toje valstybėje narėje.

Jei valstybėje narėje, kurioje gyvenate, buvote išrinktas eiti tam tikras vietos valdžios pareigas, turėtumėte pasiteirauti tos valstybės narės kompetentingų institucijų, ar pagal tos valstybės narės nacionalinę teisę turite teisę toliau tas pareigas eiti iki kadencijos pabaigos.

Ar kaip ES valstybėje narėje gyvenantis Jungtinės Karalystės pilietis vis dar galėsiu balsuoti ir būti kandidatu Europos Parlamento rinkimuose?

Nuo išstojimo dienos jūs, kaip Jungtinės Karalystės pilietis, teisės balsuoti ar būti kandidatu Europos Parlamento rinkimuose pagal ES teisę nebeturėsite, bet teisė balsuoti ar būti kandidatu vietos rinkimuose priklauso nuo nacionalinės teisės aktų nuostatų.

Leidinių biuras

© Europos Sąjunga, 2019
Pakartotinai naudoti leidžiama nurodžius šaltinį.
Pakartotinio Europos Komisijos dokumentų naudojimo politika reglamentuojama
Sprendimu 2011/833/ES (OL L 330, 2011 12 14, p. 39).

Print ISBN 978-92-76-00571-1 doi:10.2775/32960 NA-03-19-141-LT-C
PDF ISBN 978-92-76-00537-7 doi:10.2775/967177 NA-03-19-141-LT-N